

DEELNEMERSINFORMATIE

Werken met sociale netwerken van mensen met een verstandelijke beperking

Ida van Asselt-Goverts | Petri Embregts | Lex Hendriks | Noud Frielink

HAN

Colofon

Lectoraat Zorg voor Mensen met een Verstandelijke Beperking

- Ida van Asselt-Goverts (docent en onderzoeker)
- Petri Embregts (lector)
- Lex Hendriks (associate lector)
- Noud Frielink (onderzoeksmedewerker)

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij

Lectoraat Zorg voor Mensen met een Verstandelijke Beperking

Postbus 6960, 6503 GL Nijmegen

Secretariaat lectoraat: 024 - 353 04 28

www.han.nl/han-sociaal

Ida.vanasselt@han.nl

© 2012

1

Algemene informatie

Doelstelling

Deelnemers worden zich bewust van het belang, de structuur en de betekenis van sociale netwerken van henzelf en van hun cliënten. Deelnemers worden gemotiveerd om (nieuwe) netwerkleden van cliënten te betrekken en krijgen handvatten om cliënten te motiveren dat te doen. Zij zijn in staat het sociale netwerk in kaart te brengen en te analyseren en op grond daarvan hulpbronnen uit te bouwen om zo het sociale netwerk te versterken en uit te breiden.

Globale inhoud van de training

In deze training wordt ingegaan op de sociale netwerken van mensen met een verstandelijke beperking.

De training bestaat uit 3 bijeenkomsten van elk 2,5 uur. Voorafgaand aan elke bijeenkomst krijgen de deelnemers een voorbereidende opdracht.

De eerste bijeenkomst is een opstart, waarbij een inleiding gegeven wordt over sociale netwerken en deelnemers zich bewust worden van verschillen tussen sociale netwerken van henzelf en cliënten, zich bewust worden van wat zij nog niet weten over het sociale netwerk van de cliënt en de MSNA-VB geïntroduceerd wordt. In de tweede bijeenkomst staat de afname van de MSNA-VB centraal en interventies om sociale netwerken te versterken en uit te breiden. De derde bijeenkomst focust op de analyse van het sociale netwerk aan de hand van de eigen MSNA-VB (afgenomen door mededeelnemer) en het Wensenformulier. Ook wordt aandacht besteed aan het organiseren van een netwerkberaad en het motiveren van cliënten.

Tijdsinvestering voor de deelnemer

De drie bijeenkomsten duren elk 2,5 uur. De tijdsinvestering voor de voorbereidende opdrachten wordt geschat op 10 uur in totaal. De totale tijdsinvestering komt uit op 17 uur.

2

De trainingsbijeenkomsten

BIJEENKOMST 1 Introductie werken met sociale netwerken

Doelstelling

- Deelnemers hebben kennis over de achtergrond van het werken met sociale netwerken.
- Deelnemers hebben kennis over de structuur van een sociaal netwerk.
- Deelnemers hebben kennis over een methode om sociale netwerken in kaart te brengen.
- Deelnemers kennen de symbolen om een genogram te tekenen en oefenen het tekenen van een genogram.
- Deelnemers zijn zich bewust van het belang en de betekenis van het sociale netwerk, voor henzelf en voor hun cliënten.
- Deelnemers zijn zich bewust van wat ze nog niet weten van het sociale netwerk van hun cliënten.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

Beantwoord de onderstaande vragen. Neem dit mee naar de bijeenkomst.

- Ga na wat je in je opleiding over het werken met sociale netwerken hebt geleerd en schrijf dat in steekwoorden op.
- Ga na wat de visie is van de instelling waar je werkt. Staat er iets in de visie over integratie, inclusie of sociale netwerken?
- Ga na hoe en wanneer in jouw praktijkorganisatie de sociale netwerken van cliënten in kaart worden gebracht. Worden er hulpmiddelen bij gebruikt? Welke?
- Bekijk een individueel ondersteuningsplan van een cliënt. Op welke plek(ken) kan je informatie kwijt over het sociale netwerk van de cliënt? Hoeveel informatie wordt er bij deze cliënt over zijn/haar sociale netwerk beschreven in dit ondersteuningsplan? Heb je na het lezen van het ondersteuningsplan goed zicht op zijn/haar sociale netwerk? Welke informatie mist nog?

>

- Voer een gesprek met een cliënt om zicht te krijgen op zijn/haar sociale netwerk. Welke vragen heb je gesteld? Wat viel je op aan de antwoorden? Mocht je cliënt niet het niveau hebben om met hem daarover in gesprek te gaan, bedenk dan zelf wat je zou vragen aan cliënten of ouders/verwanten om hier zicht op te krijgen.

Programma

- Inventariseren voorkennis.
- Inleiding en achtergrond van het werken met sociale netwerken in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Introductie MSNA-VB.
- Oefeningen en opdrachten met een link naar de sociale netwerken van cliënten met wie deelnemers werken.

Aanbevolen literatuur

Smit, B., & Gennep, A. van (2002). *Sociale netwerken bij mensen met een verstandelijke handicap*. Utrecht: NIZW.

BIJENKOMST 2 Training netwerkanalyse en netwerkinterventies (deel 1)

Doelstelling

- Deelnemers kennen de opbouw van de MSNA-VB en zijn zich bewust van de valkuilen bij de afname.
- Deelnemers kennen interventies om sociale netwerken te versterken en uit te breiden en weten welke belemmerende en bevorderende factoren hierbij een rol spelen.
- Deelnemers worden gemotiveerd door het uitwisselen van inspirerende voorbeelden.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

Beantwoord de onderstaande vragen. Neem dit mee naar de bijeenkomst.

- Lees de handleiding MSNA-VB (hoofdstuk 1 tot en met 4) goed door en noteer je vragen.
- Ga na welke interventies jij gebruikt om sociale netwerken te versterken en uit te breiden.
- Ga na welke interventies collega's gebruiken. Observeer, stel vragen en kijk in de ondersteuningsplannen. Maak een lijstje met mogelijke interventies. Wat werkt bevorderend? Wat werkt belemmerend?

Programma

- Training MSNA-VB aan de hand van vragen, trainingsfilm en/of rollenspel.
- Interventies om sociale netwerken te versterken en uit te breiden.

Aanbevolen literatuur

Smit, B., & Gennep, A. van (2002). *Sociale netwerken bij mensen met een verstandelijke handicap*. Utrecht: NIZW

BIJEENKOMST 3 Training netwerkanalyse en netwerkinterventies (deel 2)

Doelstelling

- Deelnemers zijn vaardig in de afname van de MSNA-VB.
- Deelnemers weten hoe zij de MSNA-VB kunnen analyseren en hoe zij, op grond daarvan, tot een plan kunnen komen.
- Deelnemers weten wat een netwerkberaad inhoudt.
- Deelnemers krijgen handvatten om cliënten te motiveren hun sociale netwerk te versterken of uit te breiden.

VOORBEREIDENDE OPDRACHT

- Neem de MSNA-VB af bij een mededeelnemer, noteer je vragen en neem je vragen en je uitwerking van de afname mee naar de bijeenkomst.
- Vraag een mededeelnemer bij jou de MSNA-VB af te nemen en noteer je ervaringen.
- Lees de handleiding MSNA-VB (hoofdstuk 5 en 6).
- Lees het onderzoeksrapport: Asselt-Goverts, I. van, Embregts, P., Hendriks, L., & Frielink, N. (2010). *Werken met sociale netwerken in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking*. Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Programma

- Uitwisselen ervaringen afname MSNA-VB.
- Analyse en plan naar aanleiding van de MSNA-VB .
- Wensenformulier.
- Netwerkberaad.
- Motiveren van cliënten om met sociale netwerken aan de slag te gaan.
- Evaluatie training *Werken met sociale netwerken van mensen met een verstandelijke beperking*.

Aanbevolen literatuur

- Prochaska, J.O., & DiClemente, C.C. (1982). Transtheoretical therapy: Toward a more integrative model of change. *Psychotherapy: Theory, Research, and Practice*, 19, 276-288.
- Miller, W.R., & Rollnick, S. (2005). *Motiverende gespreksvoering, een methode om mensen voor te bereiden op verandering*. Gorinchem: Ekklesia.
- Rollnick, S., Miller, W.R., & Butler, C.C. (2009) *Motiverende gespreksvoering in de gezondheidszorg. Werken aan gedragsverandering als je maar 7 minuten hebt*. Gorinchem: Ekklesia.